

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Insertiuni

Un sir garmond:
o dată 14 fil., a doua óra
12 fil., a treia óra 10 fil.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 60 fil.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la „Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii”
in
Blaș.

Fóe bisericescă-politică.

Anul X.

Blaș 17 Martie 1900.

Numérul 11.

Peregrinii

liturgiei magiare.

Aú pátit-o bietii de ei.

Aú rémas și de pagubă — și
de ris.

Nici Dumnezeu nu le-a ajutat, ci
cu marea sa infuriată le-a adus a minte,
că în biserica sa nu este deosebire de
neam, și că tot neamul e de o potrivă
plăcut înaintea feței Sale, și că nu
iubesc pe cei ce se lapedă de poporul,
în care i-a aședat Dinsul cu mâna sa
cea atotputernică.

Ce era să facă Pontificele Roman?
Nu puté să facă alt fel, de cum îi
dictau tradițiunile Scaunului Apostolic.
El a respins din capul locului între-
venirea peregrinilor „magiari” în fa-
vorul limbii liturgice magiare și nici
n'a admis, ca despre un asemenea lucru
vorbă să se facă!

Dar să vedem, ce s'a întâmplat?

Kecskóczi Ödön, unul dintre „pe-
regrinii liturgiei magiare” în Nr. 71
din „Budapesti Hirlep” între altele
scrie următoarele:

„Sfintia Sa s'a aședat pe scaunul său
de catifea și a îmbrăcat mantana de purpură.
La un semn dat de camerarul de servițiu
cel doi episcopi ai nostri s'au pus în genunchi
înaintea Sfintiei Sale urmați de 12 membrii
ai presidiului, fiind că pe alții nu i-au admis
în apropierea Sfintiei Sale din considerare
la vârsta Sa înaintată. Vályi (episcopul rutén
de la Eperjes Red.) voi să dea cetire vor-

birei sale mai înainte prezentate spre vedere,
în care vorbire înse nu i-s'a dat permisiune
să facă pomenire de liturgia magiară; dar
la un semn dat a fost silit a se restringe
numai la puține cuvinte. În cuvintele sale
a talmăcit înainte de toate omagiul peregrin-
ilor săi față de Sfintul Părinte din inci-
dental anulului iubilare, apoi a prezentat me-
morandul magiarilor greco-catolici, amintind,
că în memorandumul acesta magiarii greco-
catolici cer concesiunea, de a puté folosi în
liturgie limba lor maternă magiară. Atunci
s'a întâmplat, că unul dintre ceremonieri a
făcut semn de tăcere (pisszentet) și o mișcare
de adéncă mahnire.”

Fie destul până aici.

Unul dintre „peregrinii liturgiei
magiare” ne spune așa dară, că pe
lângă aceea, că n'au fost primiți în
audiență separată, ci numai colectivă
cu alți peregrini italieni, francezi, el-
vețieni; ne mai spune și aceea, că
episcopului Vályi i-s'au șters din cu-
vintare pasajul referitor la limba litur-
gică magiară, ba că nici nu i-s'a conces-
tate tot rostirea vorbirei proiectate,
și că numitul episcop, după ce totuși
a cutezat a face amintire de numita
cestiune, în mijlocul vorbirei sale a
fost adus la tăcere din partea unui
ceremoniar al Curții Pontificale.

Faptele aceste înregistrate într'o
fóe magiară, de un peregrin participant,
cari fapte va să zică trebuie să le so-
cotim de autentice, aú lipsă de ceva
comentar, fiind că ne privesc fórté de
aprópe.

Înainte de toate constatăm cu cea
mai adéncă mulțumire și recunoștință,
că afacerea limbii liturgice magiare
prin ținuta aici descrisă a Sfintului
Scaun se pôte socoti de terminată și
că un nor negru se împrăstie de pe
orizontul bisericii noastre. Întru adevér
Sfintia Sa a șters din vorbirea episco-
pului Vályi pasajul, în care cerea con-
cesiunea limbii liturgice magiare, ér
mai în urmă a oprit chiar ținerea discursu-
lui întreg. Așa ne spune coresponden-
tul lui „B. H.” și e un lucru acum
de publicitate.

Ce însemnă acésta? Cred că nu
trebuie să te forțezi într'a face ghicituri.
Sfintul Scaun nici nu vrea să audă de
concederea limbii liturgice magiare pe
sama „magiarilor greco-catolici”. Asta
cred că va priceput-o acum și parochul
din Hajdu-Dorogh.

Că ce însemnă acésta pentru noi,
e de prisos ca să mai spunem. Noi
am aréat în repetite rânduri pericolul
cel mare, ce ar fi venit asupra bisericii
noștre din introducerea limbii liturgice
magiare în ritualul bisericii grecesci.
Am aréat mai virtos, că înființarea
unei episcopii greco-catolice magiare,
după cum de la început se proiectase,
nu e periculoasă pentru noi, dar că pri-
mejdia începe de acolo, dacă s'ar con-
cede limba liturgică magiară.

Și óre de ce? Sint anumite lu-
cruri, cari nu se pot repeți de ajuns.

Prin înființarea unei episcopii ma-
giare organismul bisericii noastre ar fi

Feuilleton.

113.

— Panegiric. —

S'a șters! . . .

În liniște, neplâns de nimeni, uitat de
toți și de toate 1/13 a trecut hotarele vieții
pămîntene. Bătrânul Charon se va îndura
dór, să-l trecă umbra pribégă de cealaltă
parte a misteriosului Styx.

Nimeni nu l-a însoțit până la grópă,
nimeni n'a vèrsat lacrimi mincinoase la că-
pătîlului lui, și nici un orator nu s'a sinchisit,
să arete meritele, ce decedatul le-a avut în
vieță. Nici flamuri, nici sieriú din tinere
ramuri . . . nici cruce la căpătîl. A fost
— nu mai este — s'a șters!

Măcar că, cruce trebuia să-l punem la
căpătîl, căci creștin era bietul 1/13, și de
și nu a fost cu siguranță Român, a fost de

sigur de ritul oriental. Tocmai de aceea
fie-i șirele aceste cruce de pază! Vestéscă
lumii mórtea bietului 1/13, ca o mórte ne-
plânsă de nimeni, vestéscă în aceeași vreme
necontestabilul progres retrograd al némului
românesc. Căci ori ce s'ar zice, și ori ce
s'ar face, rămâne clar ca lumina sórelui, că
prin trecerea lui din vieță am dat cu un
paș îndérét: din ce eram cu 12 zile în-
dérétul lumii civilizate, azi am ajuns a fi
cu 13 în urmă.

Am rémas cu o zi în urmă, și ce are
a face? imi va reflecta cutare tradiționalist.
Pentru că, mă rog, la noi toate sint tradi-
ționale: datinile — bune ori rele, cum vor
fi — politica, calendarul . . .

Adecă — pardon! Politica și calen-
dარიul sint — dogme. Cum că politica să
fie dogmă, trecă-ducă-se, dar calendarul,
auđi d-ta, calendarul să fie „cestiune dog-
matică de primul ordin”? În capul unui
biet eretic nu pôte pètrunde adéncul sens al
acestui non-sens.

Să precisăm.

Dacă schimbarea calendarului este

cestiune dogmatică, cea dintâi concludie e,
că nu se va puté introduce nici o dată.
Căci dogmele nu se schimbă, după cum un
politician își schimbă păreri, și după cum
își schimbă un cavaler — mánușile. Dacă
calendarul e dogmă, va rămâne în vecii
vecilor dogmă neschimbată. Urmarea e, că
— aproximativ — de acum în o sută de ani vom
rămânea în apoi de lumea civilizată cu 14 zile,
peste 200 de ani cu 15 zile peste 1000 de
ani cu 23 zile, peste 2000 de ani cu 33 de
zile. Vom scrie pe atunci Ianuarie pe când
lumea cultă scrie Martie și vom ajunge, să
prăsnim Paștile în luna lui Cuptor și Cră-
ciunul în vreme ce Europa cultă mănacă
óuș roșii . . .

Adecă, vorba vine, vom prăsnui; vor
prăsnui strănepoții de strănepoții nostri. Pe
atunci ósele noastre vor fi de mult risipite și
măna, care scrie aceste rânduri, și ochii
cari trec preste șire, vor fi de mult pămînt
. . . „în pămînt te vei întórce.” . . . Pămînt,
tină vor fi trupurile noastre, dragă cetitorule;
strănepoții se vor juca în nisipul curții și
nu le va trece prin minte — cum nici noué
nu ne trecea. — că nisipul acela avea o dată
formă de trup, ca și al lor, cu dorințe și
visuri, cu dureri și bucurii apuse pe vecie.

rămas neatins, și noi am fi rămas tot provinciă mitropolitană română, și s'ar fi magiarizat câți va ruteni perduți deja, cari s'ar fi găsit pe teritoriul diecesei nou înființate.

Dar prin concederea limbii liturgice magiare semina desbinării și a desorganizării s'ar fi virit în trupul provinciei noastre bisericesci. Puterea de stat, care lucră sistematic pentru întărirea elementului magiar cu desconsiderarea drepturilor popoarelor conlocuitoare ar fi găsit în cele mai multe comune câte va suflete slabe de ânger, cari s'ar fi declarat de greco-catolici magiari și de dragul lor eram datori a concede câte o dată și folosirea limbii liturgice magiare și etă că era gata cu romanitatea provinciei noastre bisericesci.

Etă unde a fost pericolul! Și etă unde aș țintit înscenatorii și trimitătorii „peregrinilor liturgiei magiare“!

Sfintul Scaun încă le-a dat răspunsul cuvenit. Nici nu i-a ascultat. I-a primit ca pe fi ai bisericii, veniți a depune omagiul lor înaintea Scaunului fericitului Apostol Petru, dar i-a refuzat ca pe deputați veniți a cere limba magiară ca limbă liturgică.

Un lucru totuși e de remarcat în ținuta Sfintului Scaun. A nume asprimea, cu care i-a tractat pe „peregrinii liturgiei magiare“.

Cine cunoște dragostea cu care Sfintul Scaun primesce pe toți fiii bisericii de pe toată suprafața pământului, acela de sigur va rămâne incremenit, vedând procedura Sfintului Scaun.

Mai întâiu nu i-a primit în audiență separată pe „peregrinii liturgiei magiare“.

În locul al doilea a șters din vorbirea episcopului Vályi partea referitoare la liturgia magiară.

În locul al treilea a oprit peste tot ținerea vorbirii de a casă pregătite

a episcopului Vályi și l-a îndrumat la ținerea unei scurte cuvântări convenționale și de șablon.

În locul al patrulea l-a intrerupt pe episcopul Vályi în mijlocul vorbirii, când adevă în butul oprelisei a amintit de liturgia magiară.

Ce a putut fi cauza la o asemenea asprime întru adevăr ne mai pomenită?

Răspunsul nu va fi greu de aflat!

Etă-i!

Comitetul regnicolar din Ungaria acum de o mulțime de ani tot vecșază pe Sfintul Scaun, să concedă limbă liturgică magiară pe sama greco-catolicilor magiari, cari acum sînt la 200.000, că alt cum acestia se fac reformați, neuniți, șcl.

Ca să dovedescă Sfintului Scaun adevărul afirmațiunilor sale, de ani de zile adună la subscrieri „greco-catolice magiare“ și de ani de zile adună „peregrinii greco-catolici magiari“, pe cari să-i presinte Sfinției Sale drept dovadă vie.

Și la urmă ce să veți?

Etă să presintă în Roma înaintea Sfintului Părinte 480 ruteni greco-catolici din Ungaria, conduși de episcopii ruteni greco-catolici de la Eperjes și Muncaciū!

Ei bine! se va fi întrebat Sfintul Scaun, acestia sînt magiarii greco-catolici?

Orî dora cred rutenii, că la Roma nici atata nu știu, că ruteni și magiari nu e tot una?

Etă dar, pentru ce a fost îndignat Sfintul Părinte. I-a prins cu minciună pe greco-catolicii magiari, adevă s'a convins, că nici nu există greco-catolici magiari, ci că există greco-catolici ruteni, cari pentru un os de ros sînt gata a se lăpăda de neamul lor și de legea lor.

Se nu se fi indignat Sfintul Scaun la un asemenea spectacol?

S'a indignat și a dat expresiune indignării sale pe față. Pe episcopul Vályi, care în butul oprelisei a insistat a vorbi de liturgia magiară, în mijlocul vorbirii, în prezența alor 2000 peregrini veniți din totă lumea, l-a adus la tăcere.

Bine li-s'a întimplat.

Au prânzit cu minciuna. De cină înse n'au căpătat.

Plata renegaților e — disprețul.

De ar fi existat magiari greco-catolici, dar magiari neaoși, am pute simpatiza cu nisuițele lor.

Pentru rutenii renegați nu avem de cât dispreț.

Cu renegați nu s'a fericit încă nici o țără.

Ferescă-se și magiarii de ei.

Parasiții nu fac cinste nimărui.

Er noi românii greco-catolici, cari prin respingerea renegaților am primit cea mai strălucită satisfacțiune pentru credința, cu care ținem la aședemintele noastre bisericesci și la dulcea noastră limbă, să ne unim cu toții, și acum la rîndul nostru să grăbim în număr cât mai imposant la Scaunul Fericitului Apostol Petru, spre a da publică și solemnă asigurare, că ținem cu credință neșrămutată la unirea cu s. Biserică a Romei pe basa organizațiunei răsăritene a provinciei noastre bisericesci.

Și să fim siguri, că țaria credinței noastre va fi întimplată cu alt fel de primire de Părintele nostru, cel Bun, cu primirea ce se cade celor ce cu bărbăție mărturisesc a Părinților credință chiar și înaintea celor puternici ai pământului!

... Nu le va trece prin minte; și vre o gingașă strănepoată, de va trece pe acolo își va păzi fusta de mătășă cu multă grijă, ca să nu se atingă de — țina trupurilor noastre. Cu multă grijă se va păzi, să nu o atingă pământul din care e luată, și în care se va reîntorce și ea o dată ...

Dar unde am ajuns? Vorbiam de calendar, și mă pomenesc la — prav și cenușă. Nu e mirare; omul e așa de mic față cu atot-nimicitorea Vreme, și Vremea e așa de mică față cu oceanul fără margini al eternității!

Spuneam, că vom ajunge o vreme — dacă peste tot Românul nu își va isprăvi până atunci cele șapte vieți, ce le are în peptu-l de aramă — când vom prăsnui Paștile în luna lui Cuptor, și Crăciunul în vreme ce Europa cultă se va saluta cu „Christos a înviat.“ Dar ce are a face? Apa curge, pietrele rămân ...

Și dacă vre unul neorientat îi va da prin cap să ceară esplicația acestei stări retrograde, îi vom astupa gura cu:

— Pentru că-l „cestiune dogmatică de primul ordin“, ca noi să rămânem din ce în ce mai înderēt-ul lumii civilizate.

*

Să nu ne sfărăm înse capul prea

mult. Vor vedea strănepoții nostri ce vor mai face ... țreba lor!

Noi să rămânem pe lângă 1/13, pe care îl perdem pentru tot de una. Cum erau legate de olaltă aceste două cifre, acum ne va fi așa de neobișnuit, să le vedem stingherite ... Îmi face impresia unei despărțiri brușce. Eram dedați să le scim la olaltă — 1/13 — când scriam 1, sciam că 13 are să urmeze necondiționat. Autorul capo d'operei „Paul și Virginia“ a scris: „când întâlneau pe unul unde va putea fi încredințat, că nici cel alalt nu era de parte.“ Ast fel stam și cu 1/13. Și acum să-l vedem de o dată stingheriți? Să-l vedem despărțiți pentru tot de una?

Despărțire!

E așa de grea vorba asta, chiar și când e vorbă de cifre mörte ...

Cu greu ne vom împăca cu idea acestei „despărțiri“.

Și ne va durea chiar când vom ajunge la — 3/15 Maiū.

S'a șters pentru tot de una și acest memorabil și sfint dat: 3/15 Maiū nu vom mai avea. Vom avē 2/15 Maiū; acesta va corespunde terminului istoric, dar ce folos dacă nu-l vedem acolo pe 3? Vom avē 3/16 Maiū; aici îl aflăm eră-și pe 3, dar

ce folos când 16 sună așa de străin? Sînt așa de strins legați acești numeri în istoria nēmului nostru și în inimile noastre, în cât nu-i mai cunoșcem, când nu îi vedem alături. Paul e trist când nu mai vede pe Virginia — și Virginia plânge când nu-l mai scie pe Paul apröpe ...

*

S'a șters!

Ei și dacă s'a șters, s'a isprăvit. Lumea își va urma cursul sēu, pământul se va înviri și pentru mai de parte în jurul osiei sale.

Puțină încercătură vom mai avē icolo când vom scrie vre o epistolă, folosind ambele date, dar ne vom deda, căci așa e făcut omul să se dedea cu toțe. Așa e făcut omul ...

Și lumea va merge înainte er noi vom ținea pas cu progresul ei, oprindu-ne la fie care veac cu câte o zi de popas.

... „Pietrele rămân!“

Blaș, 1/14 Martie.

Simin.

Cetirea Bibliei. În nr. 9. din „Bunul Econom“, se recomandă pentru tărani și scintori de carte, cetirea bibliei, ca cea mai de trebuință hrană sufletească, și se spune, că pe această mai în tâu trebuie să o cetescă fie cine.

Nu împărțim vederile scrisorilor acestora. A pune biblia într-o mână unui necărturar, ca să cetescă unde i se va deschide cartea, nu e bine, fiind că, mai cu samă, în legea veche va da de pagini întregi nepricepute de mintea lui.

A alege înse din biblie părți anumite sau chiar ai da legea nouă într-o mână, ori și numai evangeliile da, înțelegem, și nu ne îndoiim, că cetirea această îi va fi de un negăduit folos.

Un lucru a uitat înse dl Chendi, scriitorul acelor șire din „Bunul Econom“, că anume: n'avem traduceri controlate și trecute prin revisiunea bisericească. Și d-sa greșește foarte mult, când nu găsește traducerilor societății engleze alt cusur, de cât acela, că limba din „ele e prea puțin românească“ N'a fi chiar așa! Traducerile acelea de bună samă nu le-a făcut un ardelean, și nu sînt scrise în limba asta de aci, de care Dsule acum îi vine rău, — la tot cazul le-a făcut unul „de dincolo“. Dar, cusurul cel mai mare al acestor cărți, este, că sînt pline de greșeli protestante. Și defectul acesta noi îl găsim destul de mare, ca să nu uităm a ruga On. Redacție a foii de la Orăștie, să facă această mică îndreptare și să indemne poporul să nu cumpere biblia, pe care o afii de vînzare în ori ce piață de cărți, căci nu va găsi în ea adevăratele învățăturii creștinesci.

Sperăm, că dl Moța, care încă e preot va ținea samă de cererea noastră în chiar folosul bine priceput al credincioșilor săi. —

Răspuns.

Dragă Ileană!

M'am bucurat nespun de mult, de celea comunicate, și mulțumită amabilității dlui redactor, pot să mă recompensez, cu o scrisoare „sub linie“, riscând ca și tine „să îți atrag câte va priviri dușmănoasă“.

„Emanciparea de sub cătușele lincului“ ar merge foarte anevoie. Întăiu și întăiu ar trebui pusă bașă unei radicale culturii sufletești, apoi ar veni judecata justă și sănătoasă, care să desprețuască podobețele esterne, acest vițiu tot de una militant al societății; ar urma apoi desvoltarea simțului uman — atât de neglijat în vremea noastră. — și de dreptate, și alte multe calități, cari ar schimba egoismul, vanitatea și invidia, cari ademenitor cuceresc tot mai mult teren.

Unde rămâne apoi superficialitatea? Cel mai mare rău al epocii noastre! Dar étă o pildă!

Ce ai zice tu, când venind vorba într-o societate de criticele lui Maioreșcu, o damă „elegantă“, dechisată ca o păpușă reclam, te cotește și te întrăbă *dacă ai bădăturii?*

O alta să te întrebe, cât te costă o toaletă? Tu să-i spun sincer, că 25—30 fl. ér dnia ei să te ficeze din creștet până în tălpi desprețuitor și „umflându-se în pene“ să te lasé la o parte. O toaletă a dnia ei costă 70—80 fl. și ea măsură omul după scumpetea rochiilor.

Plus, că îți scrutéză tóte în șir ori ce cute a rochiei, ori ce suviță din frisurá, care are cutezanța, de a să emancipa de la locul merit ei. Apoi pălăriile, o mare belea pe capul bietelor dame.

Parlament cumpărat cu bani. — Declarațiunea ce ministrul Fejérváry a dat-o în ședința din 8 a l. c. prin care a recunoscut indirecte colectele oficióse ce s'au făcut pentru scopuri electorale, a revoltat chiar și pe patrioții nostri. Sub titlul de mai sus „Nagyvárad“ organ tiszta-ist serie un lung prim-articol, din care estragem și noi câte va pasaje, spre mai mare laudă a constituționalismului din țara noastră.

„Că în Ungaria alegătorii nici înainte de asta n'au fost din convingere conduși la urne, că cele mai sfinte dorințe constituționale ei nu și le-au îndeplinit gratuit, ci că voturile și-au avut o adevărată bursă sub stégurile naționale: asta am știut-o și până acum. Avut-am cunoștință despre îndopări și beutură, despre corumperii cu bani și despre cumpărarea de suflete. Tóte au fost un secret public, ce se pîrinda din gură în gură. O decadență morală a fost și aceasta. Dar decadența morală tot n'a fost în gradul, la care am ajuns acum“.

Aici reproduce cuvintele ministrului Fejérváry, apoi continuă:

„Ce însemneză această vorbire? Însemneză, că în fața parlamentului, în forul publicității se găsește un ministru, un soldat, care e silit să declare pe față, fără încunjiur, că da, parlamentul maghiar se cumpără cu bani. Acolo răsună și se recunoșce această între păreții parlamentului, și pe domnii deputați, fără osebite de partid, nu-i cuprinde rușinea, decadența morală. Ei nu se sfiesc, că despre dînșii trebuie să se facă această constatare în sala festivă a constituției națiunii maghiare.“

„Din această pricină noi ținem de o decadență morală non-plus-ultra, de o adâncime în noroiu acea situație, în care am ajuns. Pentru-că în timp ce vorba este de spese constituționale, numai în cercuri private, între patru păreți intimi, sau pe cori-

Nu me vîzusem cu o damă timp îndelungat. Aduce vremea ocașia, că ne vedem și ce se veđi, dama respectivă, uită alte bucurii ale revederii. La prima privire, îmi ficeză o biată pălărie nevinovată. A interesat-o mai mult — pălăria, ca persóna.

Ei bine, nu sînt aceste abnormalități? Ba mai mult, sînt decadență spirituală. Și réul acesta ar trebui sanăt până nu e prea târziu, până nu e risipă totală, până nu ne-au ajuns bieții creițăraș, adunați de bărbați cu sudóre, în mîinile jidanilor și altor lighiône de liferanți, cari să scii folosi de scăderea omenescă și esaurieză pungile cu șarlataniile lor de modă.

Punénd pond pe lucruri mai de valóre ca vanitățile trecătoare și schimbăcioșe ale modei, nu am ajunge acolo, ca vorbind cine va de o carte nouă apărută sau de vre un auctor să plictisescă lumea din jurul său și să vadă cum evantailere își fac calea spre buze și privirile să îndrăptă spre tavau.

Cultivându-ne *inima, judecata și cunoștințele* am pune o basă serioasă și temeinică culturii noastre, care pentru noi are un merit cu mult mai real, de cât tóte nimicurile cu cari ne îndeletnicim.

* * *

Am mers póte prea de parte, și îmi voiú fi câștigat o duzină de dușmani. Dar... n'are a face! am consciința liniscită.

La cele alalte scrise ale tale nu reflectez, chiar și tu le vei fi uitat deja: „Ce e val, ca valul trece!“

Te sărută

Margareta.

dorul camerei, și aceasta, este o degenerare a moravurilor. Cu tóte acestea, ele nu ating acel grad de reparațiune, când spesele mandatului se desbat înaintea publicității. Când înaintea publicității se recunoște, că pe noi nu ne-a trimis acolo voința poporului, nu valórea noastră individuală, capabilitatea și însuflețirea noastră patriotică, — ci banul, banii nostri sau banii altora. Pe noi ne-a cumpărat partidul nostru, guvernul său opoziția, pentru ca lui să-i servim și în acest chip să ne fericim!

„Un mare păcat al vechiului sistem a fost corupția electorală; această l-au aruncat-o în față contrarii aceluia. Era nouă a introdus în adevér, legea mai strictă în contra abuzurilor electorale; dar cu tradițiile tot n'a putut să rupă și a intercalat în lege taxele de cărăușit. Apoi, zéu, nici nu e idealul alegerilor curate, când spesele constituționale, în ori ce formă, sînt intercalate în lege!“

„O scârbă generală are să cuprindă întreaga națiune, când rufele murdare nici nu se spală în parlament, ci acolo se întind numai; o consternație generală pentru propriile păcate ale națiunii, dacă din sufletul ei n'a perit cu totul ori ce judecător al moravurilor curate“.

Bucovina slavă, ori română? — Organul Germanilor radicali „Ostdeutsche Rundschau“ sub acest titlu, se ocupă de Bucovina, exprimându-și mirarea pentru simpatia deputaților români față de Ruteni. „Dacă pericolul comun apropie ómenii de olaltă, — concludé numita fóie — atunci Românii în Viena trebuie să fie pe partea Germanilor și nu pe a acelora, cari vor să facă din Austria un stat al Slavilor apuseni“.

„Patria“ de Vineri, reproducénd scrisele din „Ostdeutsche Rundschau“ admite că două fracțiuni numerice slabe ale populațiunii Bucovinei, chimate a se sprijini reciproc, Românii și Germanii, sînt espuse în aceeași măsură pericolului slavizării, costată înse tot o dată aparițiunea curiosă, după care cu tóte astea deputații români bucovineni pășesc alături și solidari cu majoritatea slavă a parlamentului, ér deputații germani din țără luptă în dieta provincială umér-la umér cu Polonii și Rutenii în contra Românilor. Găsește foarte justă observarea lui „Ostdeutsche Rundschau“, că pericolul comun ar trebui să apropie pe Românii de Germani.

La urmă se întrăbă „Patria“, ce avantagiú resultă din alipirea deputaților români la Slavi și nu găsește nici un avantagiú. „Dacă am făcut progrese când va — scrie „Patria“, — le-am făcut alături cu Germanii, și că un Hormuzachi și un Tomasciuc, cele mai alese spirite ce le-am avut, au profesat aceea politică germăno-filă, și asta ar trebui să fie pentru noi un indemn mai mult pentru a o urma.“

Magiari greco-orientali. — Nu dá Dumnezeu să se desprimăverezé și étă că au și pornit a răsări ciupercile.

Aflăm din fóia „Magyar Szó“, că episcopii bisericei greco-orientale din Seps-Szent-György au declarat, că ei nu vor să se facă membrii la „Astra“, de óre ce ei nu sînt valachi, ci magiari greco-orientali. Declarația

acésta aŭ făcut'o bravii episcopii din incidentul acela, că pe 15 Martie dl profesor Nicolae Bogdan ca delegat al Asociațiunii a vrut să înființeze în Sepsi-Szent-György un noi despărțământ al Astrei.

Gratulăm fraților neuniți la achiziția nouă. Bine că nu mai sîntem singuri cu greco-catolicii magiari. Acum aŭ și ei. Atăta mîngăiere ne rămîne.

Solatum miseris, socios habuisse dolorum!

Iubileul mitropolitului Mihályi. — Sub acest titlu cetim în numărul 5. din „Noua Revistă Română“ următoarele apreenții:

„În timp ce membrii congresului pentru autonomia catolică lucră în Pesta avînd o singură țintă comună: subjugarea bisericii române unite, uniții — se gîtesc de serbări și chiar serbează. Nu invinim! Dar după sgomotul și luptele de astă toamnă se pare că un fel de oboselă a cuprins atît pe preoți cît și pe credincioși.

„Uniții se pregătesc să serbeze în anul acesta jubileul de 200 de ani al existenței bisericii lor; ér în 2 Februarie aŭ serbat jubileul de 25 de ani, de când I. P. Sfinția sa Dr Victor Mihályi de Apsa, mitropolitul Blașului și membru onorar al Academiei române, a fost ridicat la trépta episcopiei.

„Sînt bune serbările, mai înaltă și ele inimele obosite; dar cele confesionale trebuie să fie bine cumpănite, orînduitorii lor trebuie să se ferească de tot ce ar puté supăra pe frații de altă credință; cunoscute fiind năsuințele mitropolitului Mihályi de a trăi în pace și bună înțelegere cu episcopii bisericii române ortodoxe, credem că acele serbări nu vor strica armonia celor două biserici surori.

„Mitropolitul Mihályi, urmașul unei vechi și boeresti familii române din Maramurés, s'a născut în 1841; absolvând în Roma studiile teologice, a fost numit profesor de teologie, în dată secretar mitropolitan ér în 2/II 1875, a fost înălțat la trépta episcopiei, fiind denumit episcop al Lugoșului. Timp de 20 de ani a condus diecesa Lugoșului ridicând multe biserici și școli, îmbunătățind și starea materială a fondurilor bisericesci. Prin ținuta sa bărbătescă și pururea românească, a câștigat stima tuturor, și ajungerea lui de mitropolit al uniților a fost o adevărată serbare, de nu chiar o victorie națională.

„În 26 Maiu 1895 a fost întronizat în scaunul mitropolitan; cu ocaziunea acésta jurnalele magiare cereau noului mitropolit să-și achimbe ținuta, să înceteze de-a fi omul bisericii și neamului său și să treacă în tabăra dușmană, să-și pue poziția sa cea înaltă în serviciul politicei magiare. Mitropolitul Mihályi n'a ascultat aceste ademeniri, el a rămas tot apărătorul drept și neînfricoșat al bisericii sale. Viața sa de mitropolit e o neîncetată luptă împotriva guvernului și catolicilor magiari. Chiar și acum, de o parte dăce o luptă în contra guvernului, care pretinde ca rapórtele școlilor din Blaș să se editeze și în l. magiară; ér de altă parte el e capul și sufletul acțiunilor împotriva autonomiei catolice, ce tinde să subjege biserica unită și să-și răpească drepturile ce-i asigurău caracterul românesc.

„Prin ținuta sa bărbătescă a câștigat stima și iubirea tuturor românilor din Ungaria, dar și ură și invinuire din partea magiariilor șoviniste.“

Revistă politică.

Afaceri interne. Astăzi nu se mai pôte zice ca odinioară, că extra Hungariam non est vita. La convingerea acésta a ajuns și ministrul actual de interne, Széll. Védend el marele număr al emigranților a dat o ordinațiune pentru tóte comitatele acelea, în cari emigrările aŭ luat dimensiuni mai mari. Într'însa ministrul impune auctorităților comitatense subalterne să vină în contact imediat cu cei ce voesc să-și părăsescă patria și punéndu-le înaintea ochilor multele greutăți și de multe ori nenorociri, ce sînt împreunate cu cercarea unei noué patrie, să sciricescă cauzele pentru cari aceștia i-și părăsesc vatra părintescă. Dacă motivele sînt de natură economică ori socială, atunci ineseși auctoritățile comitatense să cerce mijlócele pentru sanarea rēului. Ér dacă tóte sfortările oficialilor se adeveresc de zădarnice întru împedecarea emigranților și în contra celor ce-și caută o nouă patrie nu subsistă nici o pedecă, vice-comiții să înainteze numai de cât actele pentru estradarea pasaportului, ca să nu se întîmple ca până acum, când ómenii sēraci i-și vindeau și puținul ce-l aveau și apoi mergeau la ministeriul de interne pentru scóterea pasaportului, unde trebuiau să aștepte de multe ori cu sēptămănilor, spesându-și întrégă sumulița de drum, până ce vice-comitele înainte documentele de lipsă.

Parlamentul încă nu a terminat cu votarea bugetului. Ba după dimensiunile, ce le aŭ luat discusiunile nici nu se va termina curînd. Și fiind că guvernul voesc cu ori ce preț, ca bugetul să fie votat pe Pascile apusenilor, a și pregătit un proiect, în virtutea căruia ședințele parlamentare să lungesc cu o óră.

Austria. După semnele, ce se arată, parlamentul imperial abia intrunit se va amfina din nou. De la redeschiderea lui până acuma s'a ocupat numai cu grevele lucrătorilor de la minele de cărbuni și cu pactul recruților. Dar nici acestea nu sînt terminate. Cehii, ce e drept, nu fac obstrucție în ce privesc proiectul recrutării, căci zic ei, nu vreu să denege Monarchului mijlócele prin cari Austria se menține ca putere mare. De altă parte ineseși ei nu aŭ încredere în guvernul actual. Puțină simpatia arată pentru cabinetul Körber și alte partide austriace. Ast fel stănd lucrul ministeriul Körber are misiunea de a amfina parlamentul până prin luna lui Maiu, deschidénd în locul lui dietele provinciale și cercând din nou cu conferințele de împăciuire dintre Nemți și Germani. Dacă planul guvernului, de a împăca elementul slav cu cel german, nu va succede nici acum, în Austria va urma absolutismul.

Transvaal. Burilor începe a le merge mai rēu. Generalul Roberts pretutindenea respinge óștirile inimice, ce îi țin calea cătră Bloemfontein. Până acum Burii mai nutriaș speranța, că rēsculându-se africanerii din țara Cap, vor sili pe Roberts, ca o parte a armatei sale, să

o indrepte spre sufocarea rēscólei. Dar în urmă i-a părăsit și nădejdea acésta după ce rēsculații, cam trei mil la număr, s'aŭ supus. Starea Burilor e cu atît mai desolată, cu cît în ineseși taberele lor s'aŭ format două partide. Unii voesc pace sub ori ce condițiune, pe când alții, și aceștia sînt mai mulți, vreau să se lupte până în sfărșit. Dacă va succede Anglezilor, ca să-și învingă, ei vor devasta țara întrégă, ca să nu-și pótă lua folosul.

Așa erau stările până acum. În timpul din urmă ineseși s'aŭ înrēutățit și mai tare. Capitala statului liber Oranje a cădut. Generalul englez French a ocupat-o fără nici o resistință. Ast fel stănd lucrul președinții republicilor din Africa sudică aŭ cerut pace telegrafice de la guvernul din Londra. Cererea lor a și fost cetită în ambele corpuri legiuítóre. Resunet ineseși nu a aflat. Salisbury, care a cetit cererea în casa de sus, între altele a spus și aceea, că el în răspunsul său adresat lui Krüger, a enunțat principiul, că sub condițiunea, ca cele două republice să rămînă independente, el nu vreau să scie de pace. Trimis-aŭ Burii scrisori și la celelalte puteri fie europene, fie americane. Mai multă mîngăiere aŭ avut de la Statele Unite, cari promit mijlocirea unei păci mai puțin îngreunătoare pentru Burii. Ér puterile europene cele mai multe s'aŭ declarat de neutrale, până când vor vedé intențiunile Angliei, dacă îi place adevă, să întrevină și ele. Privirile tuturor sînt indreptate acum asupra Rusiei, de unde se așteptă ceva sprijin pentru bravii Burii.

Correspondințe.

Din marginea Câmpiei.

Nota, care caracteriză mai ales în timpul din urmă scrisesele noastre, a celor de la sate, e mai ales tânguítóre. Nu știu cum, dar ne-am făcut de o dată așa de pesimiști, că ni se pare, că sórtea noastră e cu mult mai rea de cât a tuturor funcționarilor și slujbașilor. Noi nu mai putem lua pilde de la preoții bătrâni, nu ne mai încântă viața lor ideală, luptele, suferințele și lipsele ce ei aŭ îndurat, — pentru că ne am însușit și noi o dosă bună de materialism. Și de multe ori, chiar mie mi se pare, că e firesc să fim așa. Până când toți înaintează cu timpul, noi stăm locului, ca și cum am fi prins rădăcinii. Și apatia acésta se referă chiar și la lucruri, cari mai de aprópe pe noi ne ating.

Éta de pildă, se spun câte va vorbe de cele două fonduri create de noi și pentru noi: de fondul vėduvelor și al orfanilor și de fondul preoților deficienti.

Zilele acestea am primit două circulare, prin cari ni se comunică și noué celor din provincie starea acestor fonduri.

Fondul deficientilor, începnd înainte cu 10 ani cu un capital de 5000 fl. dăruit de marele Mitropolit Vancea, a ajuns la cifra de peste 26 mil fl. Cifra destul de mare, dar totuși prea mică, pentru ca din venitele ei să se pótă ajuta la bătrănețe un preot care a slujit altariului 45—50 ani. Căci ce se dă unui preot? chiar 120 fl. cît capătă

un învățator la 10 ani. Nu vrea să invidiez pe învățatori, căci am fost tot de una de principiu, că preotul cu învățatorul au să trăiască în cea mai bună armonie, chiar pentru cultivarea și progresul poporenilor din o parohie; — ceea ce doresc, e să constat, că pensia acesta e neproportională cu studiile și pregătirea unui preot. Cum va putea un biet preot de 70 ani încapace de ori ce muncă, să trăiască din acești 120 fl. anual?

Dar . . . și acest dar mă turbură pe mine, *taxele restante la acest fond fac 2742 fl.* dacă aceste s'ar fi solvit la vremea sa, partea cuvenită unui deficient ar fi acum de bună samă cu mult mai mare.

Cine poartă deci vina, că așa slab sînt ajutați deficientii noștri? nime, de cât  r noi! Sinodul arhiepiscopesc din an. tr. a ridicat taxele, ce sînt dator  a le solvi preoții, mult mă tem inse, c  in același timp, a făcut să creșcă și restanțele!

O altă pl ngere, fundată, de bună samă, e că după mórtea preoților, văduvele și orfanii lor sînt slab ajutați. Lucrul e f rte adevărat. Din cercularul Venerabilului Consistoriu primit tot acum, aflu, că fondul acesta crește in mod imbucurător, averea lui la sf rșitul an. tr. a trecut peste 160 mii fl. suma ramasă pentru ajutarea v duvelor și a orfanilor a fost de 6434-74 fl. Ce se vine inse pe o biată văduvă rămasă adese fără nici o avere? o nimica t t : 36 fl. zi trei zeci și șes  fl.! Multe semne de esclamarie ar trebui să mai adaug, spre a se vedea micimea acestei cifre. Cea mai mare sumă cu care s'a ajutat o văduvă, a fost de 132 fl. dar văduva acesta are 8 copii. Se int rcem inse lucrul și pe cea alalt  parte, se vedem ce primesce un copil fără tată și mamă? o spun in coróne se arete mai mult: 36 cor. Nu mă dimit la reflexiuni, căci acele, cu dura lor realitate ne-ar face și mai pesimiști cum sîntem.

Vina și la acesta? se ințelege că  r noi sîntem! Dacă restanța de 2742 fl. pomenită mai sus, s'ar fi solvit la timpul său, d n  treimi ($\frac{2}{3}$) ar fi trecut la fondul v duvelor, și ast fel și suma disponibilă ar fi crescut destul de tare. Fondurile acestea st u in strinsă legătură unul cu cel alalt și prosperarea unuia e favorit re și celui alalt.

Inchieria e limpede și ușor , ea se impune: să ne folosim forțele nóstre pentru ajutarea n str . Să nu așteptăm grație și ajutor de la străin, căci bunăvoința străinului nu se face nici o dată fără un g nd ascuns. Străinul ne ajută, pentru ca să ne pótă mai ușor indulci, și pentru ca atunci c nd are lipsă de noi să fim gata a-l asculta. Și ascultarea ce el o pretinde de la noi, adese, f rte adese, e egală, cu a t la din trupul tău, a te face să-ți niți de t te tradițiunile tale și să te despartă de cel mai dragă al tăi!

Sper, că am fost priceput!

P. S.

La Roma și Paris.

Lucrările pentru aranjarea unei călătorii la Roma și de acolo la Paris se continuă cu mult succes.

Călătoria va sta din d u  părți.

Int ia va fi un *peregrinaj la Roma*. Prețul unui bilet de cl. I. dus și intors cu proviziunea intreg  pe 10 zile, costă 150 fl., cl. II. 120 fl. și cl. III. 70 fl.

A d ua, pentru *esposiția de la Paris*, va fi o continuare a celei dint i. De la Roma, — dacă se vor afla 30 inși, — grupa va merge la Neapol, unde se va face o excursiune pe Vezuv. De aci prin Florența, pasul St Gotthard la Paris, unde călătorii r m n 7 zile. Călătoria acesta va costa, — ințelegendu-se provizia intreg , trăsuri, hotel, bilete la esposiție ș. a. — pentru cl. I. 470 fl. pentru cl. II. 360 fl.

Plecarea se va face la sf rșitul lunii Septembrie, probabil la 26 n.

Prețurile se socotesc de la Pesta și inapoi. Până la Fiume se va călători cu trenul, de aci cu vaporul până la Ancona, și apoi  r cu trenul până la Roma. Un bilet de călătorie e valabil 45 zile.

De la Paris reint rcerea se va face prin Elveția, Germania, Tirol, Viena, Pesta.

Ori ce informații mai detaiate d  cu placere Redacția „Unirii“, care aranj z  călătoria acesta, și carea se va ingriji se procure călătorilor placerea și comoditatea cea mai mare.

Observăm, că relativ, prețurile sînt cu mult mai ieftine, de c t la călătoria regnicolară ce se aranj z  la noi in țară. Prețurile de călătorie se pot plăti și in rate lunari.

Noutăți.

Intru mărirea lui Dumnezeu. Curatorul bisericesc gr. cat. din Comana inferioară Vicariatul Făgărașului își ține de datorința ca in numele poporului gr. cat. din acest  parohie a aduce mulțamită publică *Anel Luon Gridan* carea a donat bisericii nóstre o cruce de metal, un aer de mătasă, un epatrafir negru de barșon, 3 perdele de barșon la ușile altarului și 4 perdele de dantelă la ic ne. 2 candelere de bronz, și acum o s. evanghelie nouă cu litere latine in preț de 25 coróne. T te acestea donațiunii le-a făcut din bani adunați din servițiu onest și muncă drept  pentru cari merită t t  lauda și recunoștința. Dumnezeu să-i resp t sc  binefacerile făcute și să-i dăruiască sănătate deplină și putere ca și pe venitori să mai pótă face ast fel de donațiuni și doresc ca exemplul frumos al respectivei să-l imiteze și alți poporeni din acest  parohi . Comana inferioară in 6 Martie 1900 cu tótă stima Iosif Pop paroch gr. cat. — Subscribul in numele comunitatei bisericesc gr. cat. din Sanioșef (Poiana) comitatul Bistrița N s nd subscribul prin acestea aduc cea mai cord al  mulțamită Stimatelor D mne *Irina Pop*, văduva fostului notariu cerc. in loc Mașteiu Pop, care spre scopul edificării unei biserici in acest  parohi  a făcut următoarele donațiuni in bani gata: Pentru sine a donat 100 coróne. pentru memoria soțiului său 200 coróne. pentru memoria fielor sale Catarina și Maria m rte ca preotese 100 coróne; și in urmă pentru memoria fiului său Leon mort ca cleric 100 coróne. In total 500 coróne. Primesc  stimata don toare și pe acest  cale asigurarea deosebitei nóstre mulțamite, stime și recunoștințe. Sanioșef in 5 Martie 1900. Ștefan Buzila preot. — in numele comitetului parochial gr. cat. din Cuhe pe cum și acelaia din Boiceol imi țin de datorința și pe acest  cale a aduce mulțamită curatorului primar *Pintea Dumitrescu* și fiului său *Vasiliu Dumitrescu* din Boiceol;

pe cum și credincioșilor evlavioși din Cuhe *Vasiliu Mariș* cantor. Ștefan Lazar docinte gr. cat. in pensiune, *Cristofor Goeiu* și *Luon Buftea Sciopanul*, pentru că a binevoit a procura câte un exemplar din S. Evanghelie cu litere latine de la tipografia arhiepiscopesc  din Blaș, in preț de câte 100 coróne exemplarul legătură de lux, in barșon de mătasă cu cadre de argint de china pe ambii păreți, pe păretele prim cel 4 Evangeliști și cruce frumoșă tot de argint de china, oft nd acestor creștini bună viet  fericită de la Dumnezeu. Darul lor făcut spre mărirea lui Dumnezeu să le fie bine primit. Georgiu Balint preot. Din Arhiepiscopesc . Administratorii parochiali: *Aurel Pop* din Jucul sup., *Basiliu Hop rtean* din G dalin și *Ioan Petean* din Corpade, in district. Coșocna, — au fost numiți parochi.

Denumire. I. P. S. S. Episcopul de Oradea mare Michail Pavel a denumit de notar districtual al tractului protopopesc de Carei (cottul Sătmar) pe activul și harnicul paroch de S n-Micl ș dl Vasile Leșan, asesor consistorial și fost prof. p. o. la gimn. sup. de Beiuș. Instalarea-i solemnă i-s'a făcut in 6 l. c. prin archidiaconul de Sătmar și protopopul Dr Felician Bran, fiind de față dl Valerie Chiș Roșcan paroch in Istr u și toți poporeni din S n-Micl ș, cari cu vii aclamațiuni l'au gratulat pe parochul lor iubit din acest incident imbucurător. La mulți ani!

Esamen rigoros. Aflăm cu placere că clericul lugos n *Vasile Lohan* din seminarul central din Budapesta, in 12 crt. a trecut cu frumos succes peste rigorosul din studiul biblic și limbile orientale.

Catedrala din Sibiu. Comisia de esperti esmis  pentru studiarea planurilor zidirei unei biserici catedrale, a distins cu mențiunea onorabilă 5 planuri și a premiat cu 2000 1500 și 1000 cor alte 3 planuri. Cel mai neescepționabil s'a aflat planul arhitectilor din Budapesta Josef Kromer și Virgil Nagy, care e o f rte frumoșă grupare a tuturor motivelor arhitectonice, fiind in miniatură o copie fidelă a bisericii Sf. Sofii din Constantinopol. Planul definitiv se va compune mai t rziu, când se va alege și locul unde se va zidi catedrala.

D rnicie. Ca o pildă vrednic  de urmat reproducem scirea, că Luczenbacher Pál, membru al casei magnaților, mort zilele trecute, a lăsat după sine o avere de aproape 60 milioane cor. din cari 5 milioane le-a destinat spre scopuri culturale și de binefacere.

Serat  literară. Casina română din Blaș aranj z  *Duminecă in 18 Martie prima serată literară*, care se va ține in sala de desemu, a gimnasului din loc. Inceputul precis la orele 6 d. a. Prețnl intrării 20 fileri. Program: 1. „Dorule“, de Iacob Mureșan, cor mixt. 2. Disertație, cetit  de dl Dr Iuliu Maniu. 3. Arie din „Catarina Cornaro“, de Lechner, solo c ntat de d-șora Netti Vancea. 4. „Legenda Stef de la Rucăr“, poezie de A. Macedonschi; declamată de d-șora Elisa Bodocan.

† Părintele Didon, călugăr dominican orator distins, a repausat Marți in Toulous, in vrist  de 60 ani. S'a născut și studiat in Roma, și in cur nd și'a c știgat renume cu frumoșele-i vorbiri. In rășboiul din 1870—71 s'a distins prin ingrijirea răniților. A scris mai multe opuri de valóre dintre cari un r șpus la cartea lui Renan despre „Viața lui Isus“, care a fost tradus și in românesc de un Archiereu al bisericii din România.

Neoclog. † *Basiliu Pop*, paroch in Cașva, distr. Reghin, a repausat la 18 faur n. in al 55 lea an al etății și 29. al preoției.

† *George Aron*, paroch in Șorostin, distr. Blaș, a repausat la 25 faur n. in al 77 an al etății și al 42 al preoției. —

† *Iosif Pop de Lemenyi* preot in Remetea, diecesa de Gherla, a repausat la 12 crt. după un morb scurt, in anul al 67 lea al etății și 45 al preoției.

In veci amintirea lor!

PARTE SCIINTIFICĂ-LITERARĂ.

Păstoriul sufletesc în praxă

saŭ

Inviațiunii pentru preoți față de credincioșii bolnavi, din punct de vedere moral, pastoral, medicinal și igienic.

(Fine.)

Tot așa de espus este preotul și atunci, când intră în casa mortului până când cadavrul nu e acoperit și respective când și unde e în datină a se prohodii (a se ceti rugăciunile de înmormintare) ținându-se mortul descoperit, ceea ce cauză dispoșcere și grătă multora; aerul în anumit cerc se simte plin de putere, și preotul ca și publicul din jur pot fi infectați și înveninați.

Muscile, cari și așa cu grătă le suferim, la atari ocașuni umblă pe fața și trupul mortului a dese trecut în putredine, și ușor se pôte ca cu aripile, picioarele saŭ cu acul lor atins de cadavru, atingând fața noastră saŭ mâinile, prin o împunsătură saŭ dora pe o mică spărietură ce eventual ar fi, se fim infectați ba și înveninați, ca cum am fi chiar în o sală de secționare. Pentru aceea, recomand și e de insistat, pe lângă totă iubirea ce o are cine va cătră Iubiții săi, pe cari prin morțe îi perde, ca cadavrul în dată să se așede în cociug și dacă nu mai curând, dar cel puțin când intră preotul în casă, ori la locul de îndeplinit funcțiunea religioasă, se fie de tot acoperit, căci stropirea cu aghiama ori vin și recitarea cuvintelor psalmului 50: „stropimé-voiu cu isop...“ tot același efect îl va avé asupra sufletului, barém că va fi trupul închis.

La ori ce funcțiune și în decursul ori căreia, ba și în s. biserica, să se ferescă de curent de aer, și vara în decursul și sub durata unei vremi saŭ tempestăți grele, se nu fie ferestrite saŭ ușa deschisă. Tragerea clopotelor în decursul furtunei cu trăsnete și fulgere, în credință, că tragerea clopotelor va împrăștia vremea, să se sisteze pentru pericul de a nu fi trăsniț; să se esplice poporului, că ori cât ar crede cineva, că clopotul unei saŭ altei biserici, despre care se crede că e sfințit pe vremi, în tempestăți nu pôte opri tempestatea, ci dacă se trage clopotul, motivul este ca la auzul sunetului lui, totă ființa omenescă să se plece la rugăciune înaintea Aceluia, care direge anii și timpurile. Ar avé înțeles tragerea clopotului în decursul unei furtuni, când clopotul ar fi așa de mare în cât prin mișcarea lui să fie în stare a produce așa mari oscilațiuni în aer, cât acesta să se misece până în regiunea norilor spre a-i împrăștia și prin aceea a depărta furtuna.

Curentul și aerul în mișcare fiind, dacă preotul sta față în față cu acela, va fi deșastroș pentru organul de cântat. E consult a alege o poziție, în care fața preotului se fie scutită de acesta.

Stricacios sănătății este și fumul prea mult de tămâie mai cu samă în bisericile mici, după ce și acest articolu nu se mai căpătă veritabil, spre care scop, se recomanda procurarea de tămâia de la isvórele principale, unde nu aŭ interes a o amesteca cu rășină de brad etc., dar și veritabilă se fie, nu e recomandabil de a aprinde atâta,

cât se te înădușescă, de ore ce plămânilor numai oxigenul le place.

Dăunos e și fumul luminilor din biserici, mai ales, dacă sint de său saŭ și de cêră, dar aŭ festile ca degetul și produc numai fum. Și mai stricacios e fumul ce eșă din luminile ce se sting, saŭ mai bine zis ard fără pară. Deci se recomandă arderea de luminii curate de ștearin.*) fie că se cumperă din averea bisericii, fie că se aduc ca dar de cătră credincioși, cum în genere e datină și, numai cât să li-se spună că dacă scopul și intenția li curată și bună, și mijlocul se fie bun, și nu ca a lui Cain.

Sciut este, că peste tot e prescriș ca preotul se însoțescă cu cântări și ceremonii prescrișe în ritul nostru, trupul mortului până la mormint. O cale cât de scurtă la atari ocașuni, prin încordarea puterilor prin mers și prin cânt, încă e plină de osteneță, și e respătită stola, ori cât de grasă s'ar păre unora, cari o privesc și cumpenesc cu cumpăna efectului lucrurilor trecătoare, și după care a dese trebuie preotul se aștepte până o capătă. Cât de mare e înse osteneția și de espusă sănătatea preotului, în căldură saŭ frig, ger și golătate, în o cale mai lungă cătră cimiteriul pe care une ori trebuie să o facă de 2 și 3 ori pe zi, cu 3, 4, 5 și mai mulți kilometri!

Ce desecare de forță fizică, ce șirioie de sudori! Ce se facă? e chemarea lui, de la care nu se pôte subtrage, că nu e iertat a se subtrage. Adauge la acesta încă mersul lin în tempo, apoi predică și iertăciuni. Se mai pôte pofii mai mult? și „ce am mai trebuit se fac viei mele, și nu am făcut?“ zice s. Scriptură.

Un organism, ce nu are fericirea de a fi tare, de sigur nu își pôte serba nice un iubileu de serviciu, fiind că ori se consuma total, ori în urma căldurei saŭ răcelei își contrage înainte de timp defecte, cari îl fac neapt de câștig și de serviciu, dacă nu a fost destul de precaut de a se sci conserva igienice, și apoi dacă cum va e lipsit și de mijlocele materiali, e ființa cea mai demnă de compătimit și cu drept zice: „zelul casei tale m'a mâncat!“

Cel mai bun mijloc preservativ e precauțiunea, prin urmare după ori ce funcțiuni ostentore, e consult ca preotul se reintorcă a casă, să se desbrace și se fie în linisce suplinind puterile perdute prin o masa întăritore, dar moderată. Aflu de lipsă la acest loc a aminti, că după funcțiuni grele și respective după îngropăciuni în genere, preotul să nu se reintorcă imediat érá-și la casa mortului la alte funcții, ce premerg în unele locuri pomenelor; nice se mance acolo ori se bé, fiind stricacios sănătății proprie, pentru că trupul ostent are adese lipsă de alte remedii și mâncări întăritore, nu ca de acelea, ce se servesc la atari ocașuni.

Nu e consult deci a participa în genere, dar mai virtos atunci la pomene și din punct de vedere mai înalt de prudentă pastorală: ca nu cum va organismul slăbit de osteneță prin pofta ori trebuința de mâncare și beu-

tură și gustarea aceloră, vrând nevrând spre a face plăcerea ómenilor, să se pèrdă tária cumpetului și apoi publicul se supună la critica nu prea măgulitoare debilitatea preotului, ba cu privire la solvirea stolei, se zică: mai pôte se aștepte, că i-am dat de mâncat și de beut.

Tot din considerațiuni mai înalte e de dorit și se recomandă ca preotul nici la ocașuni de bucură, luând parte și void se înalte prin prezența sa în casa cui va nimbul bucuriei cutarei familii, să nu fie activ întru tóte, ci prin tact și înțelepciune, să le scie tóte înfrina și în cele ce ar voi alții se degeneréze, cu un cuvint asistența lui se fie pasivă, ca se nu zică cel rîi de gură și criticii, ca „popa“ e popă numai la s. altariu, de aci în colo e asemenea nouă; atirná deci de la preot să se facă demn ori nedemn de asta zicală, eŭ cred că familiaritatea cu poporul pe alte căi se câștigă și sustine, și prin jocuri și ospete se strică și degradéza demnitatea, ce trebuie să o avem ori și unde, chiar ca la s. altariu.

Pe cât e de necesară plămânilor inspirarea de aer curat, tot așa mare lipsă igienică are pelea noastră și tot corpul de îngrijire. Spre acest scop recomand vesminte coréspundétore nu numai autimpului ci și statului în care sîntem, că de și se zice că haina nu face pe călugăr, dar nici călugărul de nu va fi aievea călugăr nu va puté impune. Pentru conservarea sănătoșă a trupului și a pelei să se folosescă scaldele dese, și tușurile, frotările și spélarea cu apă mai cu samă a părții peptului, regulat séra și dimineța, mai ales după funcțiuni ostentore și mai des în timpuri de epidemii, aceste sînt mijloce preservative contra infectărilor, apoi de sine se înțelege că locuințele se fie sănătoșe, mereu aerisate și curățite des. Apoi traiul moral, moderațiune întru tóte și pentru preot și popor și încredere în Dumnezeu și curaj.

Din cele espuse în general și în special în acesta descriere, ce ca tóte lucrările omenesci, își va avé defectele sale, totuși se véde clar, cătă sarcină grea de vocațiune și detorință, cum și de sciințe practice și cunoștințe psihologice, cât tact și prudentă pastorală, pacientă, abnegațiune proprie, ba și neplăceri, și suferințe, se recer de la preot, respective la câte e supus și expus, ca om, și păstoriu sufletesc în relațiuni cu trebuințele multifarii a poporului sănătos trupesce și moralo-sufletesci, dar mai virtos cu cel bolnav sufletecce și trupesce, cult ori necult; căci preotul trebuie se fie și pentru sine și pentru alții un fel de lexicon universal și conservând și promovând a sa fericire și sănătate ori bunăstare, se conserve și promoveze cu sacrificiul și pericul propriu a dese ori, și bunăstarea altora.

Oh! și de ar fi toți ómenii de o natură și cultură, ar trebui se te lupți numai până aflu rețeta pentru unul și de aci tractarea ar fi uniformă, dar câte capete, atâtea păreri, căți ómeni atâtea naturi, și a dese unuia îi strică chiar aceea, prin ce pe altul l'ai mântuit; și așa preotul trebuie mereu se studieze ființa fie căruia în tóte fazele de viață, și condițiune, și apoi cu mare tact se purcedă la punerea în aplicare a mijlocelor de curare.

*) În punctul acesta nu ne unim cu dl Grapini. După disciplina bisericii grecesci, luminile, ce se ard la serviciu dumnezeesc, trebuie să fie numai de cêră curată, cari apoi nu fac fum. Dar despre acesta vom scrie în curund un tractat mai lung.

Și când ast, fel încordând puterile, și jertfindu-te pentru mulți, în loc de răsplată, vei lua ocară și în loc de recunoștință și mulțămită, batjocură, nu înceta, nu te descu-ragia. când scii și ești convins că tu ai sămănat sămânță bună, și peste noapte contrariul fericirii a sămănat neghină, și vei lucra și mai de parte cu perseveranță și umilință, sciind că Dumnezeu e ajutorul tău, și nu te vei teme de s'ar răsturna și muniți, având în inimă devisa: „agere et pati“. „ora et labora“! În timpul cât vei fi batjocorit pentru cauza sfântă a lucrării tale, aduți aminte preotule a lui Christos că „fericiți veți fi, când vă vor batjocori și vă vor alunga, și mintind, vor zice cuvânt rău, în contra voastră pentru numele meu! Bucurați-vă și vă veseliți, că răsplata voastră multă va fi la ceriuri.“

Nici să te cuprindă necas, dacă nu te vor asculta toți în bunele tale intențiuni, ai nu scii că zice Domnul: „de m'au urit pe mine și pe voi vă vor uri, de ai păzit cuvântul meu și al vostru vor păzi.“ s. Ioan XV. 20.

Ba privind lucrurile și moravurile lumii prin prisma adevăratei legi a Domnului Christos se pare aproape de realizare cuvântul profetic a s. evanghelie: „că va veni vremea“ — când pentru apărarea s. religiunii, persoana preotului zelos, în loc de a fi stimată va fi atacată — și „cine va ucide pe unul din voi, i-se va păre că face slujbă lui Dumnezeu.“ s. Ioan XV. 28.

Orî cum se fie răsplata pămîntescă, viața și faptele tale fie sfinte, morali și „nu vă temeți, zice Domnul — că eu am învins lumea!“ s. Ioan c. XVI.

Deci: „așa să lumineze lumina voastră înaintea omenilor, că vădînd faptele cele bune, să preamărescă pe Tatăl din ceriuri!“

Primiți fraților, aceste mici înviațiuni ce vi le dedic, cu aceea bunăvoință și iubire, cu cari le-am spus aici, nu pentru mărirea și lauda deșertă, ci spre salutea noastră a tuturor celor ce avem o chemare sfântă, cum și pentru edificarea și lățirea împărăției lui Dumnezeu. Și dacă în astă lucrare am lăsat, ori uitat ceva, s'au ați presupus ceva mai bun și mai perfect și nu am știut, ori chiar am greșit, aduceți-vă a minte că: „homo sum, et nil humani me alienum puto!“ Fie Dumnezeu binecuvîntat!!! — — —

Rodna nouă la 10 Novembre 1899.

Pampiliu Grapini
preot gr. cat.

Silințele de unire în Moldova cătră sfârșitul vécului al XVI-lea.

(Continuare.)

La o lună și jumătate după sosirea Iesuiților în Moldova trimise Petru pe marele său camarar și pe mareșalul țerii Ieremie Movilă fratele episcopului Georgiu de Suceava în legăție solemnă la nou alesul rege al Poloniei Sigismund III. Trimișii trecură prin Lemberg. Aci avu Solikowski prilej de a se convinge despre zelul lui Bruti pentru cauza catolică. „Numai acuma,“ așa scrie dînsul în 14 Decembre 1588 cardinalului

Montalto. ¹⁾ „numai acuma făcui cunoștința personală a domnului Bruti, a cărui evlavie extraordinară, zel fără sémén și dor ardătoriu de a răspândi după putință credința catolică, nu numai fac îndreptățit lucrul acela, pentru care m'am rugat,“ adecă titlul de „apărătoriu al credinței“, „ci și o distincție cu mult mai mare și mai onorifică. Spiritul lui, creat spre lucruri mari și sublime, pare întru tôte a urmări singur acest scop: propagarea catolicismului, și a nume nu numai în Moldova, ci și în cele mai multe din provinciile cele alalte supuse Port“. A fară de epistolele principelui cătră regele Poloniei și cătră senatori trimișii mai duceau cu sine și epistole cătră Papa și cătră nunțiul. Petru încredinteză pe Papa, ²⁾ că în urma lucrărilor Franciscanilor și Iesuiților, pe cari din urmă dînsul îi primesce în chipul cel mai onorific și-i ajută cu mână largă, bisericile catolice ale Moldovei stau deja pe temeiuri așa de solide, cât nici o dată nu vor mai fi despărțite de la trupul comun al sfintei biserici. Bucuros ar fi trimis la Roma o legăție, carea să descopere sfintului Părinte sentimentele lui cele mai adânci de mulțămită și de ascultare față cu sfintul Scaun. Dară timpurile rele nu-i dau putința de a pune la cale împlinirea dorinței acesteia. Sfintul Părinte primescă deci măcar pe cale epistolară încredintarea supunerii lui. — Încă și mai mult stîrniră mirarea și bucuria lui Solikowski epistolele episcopului de Suceava Georgiu Movilă. Acesta exprimă mai întâiu mulțămita sa pentru bunăvoința, cu care a întimpinat pe Petru Schiopul, și apoi urmază: „Ce privesce starea de acum a bisericilor catolice din provincia acésta, ele sînt deja curățite de rătăcirile cele fărădelege, și eu parte în virtutea oficiului meu și din venerațiunea, carea o autresc față cu biserica catolică, parte la porunca principelui, a preagrațiosului stăpânului meu, imi dau tótă silința, ca rătăcirile o dată surpite să nu se mai ivescă din nou. A bună samă nu meritul cel mai mic întru apărarea și răspândirea catolicismului îl are Vartolomei Bruti; lui îi sînt deci toți cei evlavioși cu multă mulțămită, dar încă cu și mai multă Franciscanilor și Iesuiților, pe cari îi iubim și-i venerăm în chip de tot deosebit. Fiind că deci văd biserica catolică așa de fericită sub pontificatul Sfintiei tale, nu pot, să nu mă bucur întru inima mea. Dorința inimii mele a fost în tot de una, să te cercetez pe Sfintia ta și să-ți sărut sfintele picioare. Dară fiind că acésta nu s'a putut din cauza datorințelor celor grele ale oficiului meu, la care bine a plăcut lui Dumnezeu, să mă cheme nu de mult, nu am voit, să scap prilejul de a declara măcar prin scrisoarea acésta ascultarea mea Sfintiei tale, căreia mă supun în chipul cel mai umilit . . . cu rugarea, ca de acum înainte să mă privescă și recunoască de fiul cel mai ascultătoriu al sfintei biserici catolice romane (cui me humillime subiecio supplicoque eadem, ut . . . me pro filio obedientissimo Sancte Ecclesiae Catholicae Romanae de hinc habeat et agnoscat).“ ³⁾ — Tot cam așa sună și epistola

¹⁾ Theiner l. c. n. 57. p. 50.

²⁾ În epistola datată din 3 Octobre 1588 (Theiner l. c. n. 16. p. 13).

³⁾ În scrisoarea datată din Suceava 15 Octobre 1588 (Theiner l. c. n. 52. p. 46).

lui cătră nunțiul apostolic. ¹⁾ „Nu voiți în-trelăsa nimica,“ așa încredinteză între altele pe Hanibal, „ce ar pute, să fie de folos spre mărirea lui Dumnezeu și a sfintei biserici catolice; érá ce privesce pe Franciscani și pe Iesuiți, voiți purta de ei grije, pe cum poartă un tată de pruncii săi.“

De la Lemberg trimișii își îndreptară pașii cătră Brzesc, unde petrecea pe atunci regele cu curtea sa. Pe cale imanuară epistolele adresate Papei și nunțiului din Polonia în Zamosc secretariului legatului papal Aldobrandini, care chiar pe atunci absentă. ²⁾ În urmă ajunseră cătră sfârșitul lui Septembrie în Brzesc. Acolo avură parte de o primire prietinoasă și binevoitoare și transpuseră epistolele, ce le aveau încredintate pe sama lui Sigismund și pe a senatorilor, pe cum și doi cai arabi, pe cari i-a trimis Petru regelui ca dar.

* * *

(Va urma.)

Contra alcoolismului.

În ședința a IV. a Sinodului arhiepiscopescan celebrat an. tr. reînnoindu-se hotărîrile anterioré luate în canonul 34 al sinodului din 1869 pentru combaterea și stîrpirea alcoolismului, s'a decis să se încerce înființarea reuniunilor de temperanță. Tot pentru combaterea acestui viciu am cređut de potrivit să reproducem în următoarele o parte din pastorală cardinalului arhiepiscop de Breslau Dr Kopp care aduce așa puternice și bine alese argumente.

Etă partea acésta:

„Bețivul strivesce lucrarea rațională a sufletului său; priceperea se turbură pe încetul, și chiar și în clipele treze e confusă ordinea gândurilor lui, ceea ce o dovedesc deja și cuvîntările lui cele fără de legătură. Închipuirii fioróse îl neliniștesc ziua și noptea, și icóne spălmîntătoare îl însoțesc pretutindenia. Așa trăesce el așa zicînd o viață fără de conștiință de sine. Dar în ce chip scade lucrarea minții, în tocmai așa se perde pe încetul și energia voinței, și libertatea hotărîrii se năduge. Omul încetéză a mai fi liber; rușinósa patimă ține singură stăpânia. El încetéză a se mai face conșciu de rușinea sa, i-se perde simțul de onóre, ba chiar și ori ce simț moral. De aceea nici societatea omenescă nu-l recunoșce mai mult de membru deplin îndreptățit; legea civilă îl desmaloreniscéză și-i denegă capabilitatea de a se vărsa lucrări valide după lege, de óre ce bețivului îi lipsesce conștiința responsabilității sale și libertatea voinței, așa dară aceea, ce constituiesce esența omului și-i împărtășesce înalta lui dignitate. Dóră sufletul îi e nădușit de totulul tot în patima cea dobitocescă, și numai trupul mai trăesce. Dară cum? Cantă numai la înfățișarea esternă a bețivului, — nu voiți, să zic, că în starea cea îngrețosătoare a beției, ci după aceea, după ce s'a trezit dintr'însa. Ochii îi sînt neliniștiți și plin de foc înfiorătoriu; membrele îi tremură și-i tresar nelincetat; graiul îi e nesigur, fața îi e umflată, pașului lui îi lipsesce tária hotărîta; — tóte își dau, să înțelegi, că organismul trupesc i-se descompune, pentru că într'însul lucră otrava

¹⁾ De acela-și dat (Theiner l. c. n. 52. p. 47).

²⁾ Cf. Theiner l. c. n. 54. p. 47 ur.

alcoolului. Așa se dejosese bețivul mai tare de cât animalul, stinge tot semnul dignității sale omenești înăscute, și nefericita patimă se face așa pe sama lui ghide al trupului și al sufletului. Dară nu singur numai pe sama lui, ci și pe a familiei lui.

„Iubiți diecesani! Ce privilegiate îmbucurătoare e o casă, în care stăpânesc ordinea, curățenia, religia și moralitatea. fie ea chiar și numai casa unui lucrătorii sărac! Locuința lui va fi modestă, dară ea totuși cucerește inimile cercetătorilor prin curățenia, ce stăpânește într'însa; pretutindena veți într'însa ordinea cea mai îngrijită; cruce și icône și amintiri religioase împodobesc curățitul ei păreți. Îmbrăcămintea bărbatului, a femeii și a pruncilor e simplă, dar curățită. Măncarea încă e simplă, dar gătită cu istețime și cu grije iubitoare și e sănătoasă și de ajuns. Preste toate varsă moralitatea și omenia farmecul său, și pretutindena stăpânește pace, dragoste și unire. — Bărbatul merge cu gând bărbătesc și vesel la lucrul său conștiință fiind, că el îi dă pâinea cea de toate zilele pe sama la al lui; muierea ocârmuește într'aceea cu sirguintă în casă, pentru ca să gătească soțului un adăpost plăcut și cu cruțarea sa să înmulțească câștigul lui. Amândoi se silesc, să sâdască cu cuvântul și cu pilda în inimile cele primitoare ale pruncilor săi virtuțile acelea, cari îi împodobesc pe ei înșiși. De aceea se înțeleg soții în dragoste și încredere și-și sînt unul celui alalt spre mângâiere și sprigin în zile bune și rele; de aceea cantă pruncii la părinți cu reverință și alipire fiescă. Vedeti, ast fel de familii, fie ele sărace ori bogate, sînt icóna adevăratei fericiri, a podôbă și binecuvîntare pe sama societății omenești.

„Să căutăm înse la icóna opusă, ce ne-o imbie o familie, în care stăpânește beția. Și a nume să căutăm mai întâiu la icóna casei unui lucrătorii, care s'a supus patimii nefericite a beției. Ce impresie spălmîntătoare face asupra noastră locuința lui cea săracăciôsă! Neordine și necurăție se arată pretutindena. Păreții sînt goi și pustii, fereștile sînt sparte și cărpite; puținele mobile sînt frante și negrijite; bărbatul, muierea și pruncii sînt învăliși în zdrențe; pretutindena veți lipsă și miserie. Sosese timpul mîncării, și soției și pruncilor le caută, să aștepte pe tatăl de familie; sosirea lui cea nepunctuală mărește mamei grija de gătirea mîncării și chinuesce pe pruncii făcându-i, să flămîndască. La acestea se mai adaug erupțiile de brutalitate, cari turbură pacea casnică și de multe ori nu crută nici chiar sănătatea membrilor familiei. Cât de mare trebuie, să fie tăria sufletului și a credinței în o muiere, dacă ea sub greutate împrejurărilor acestora nu-și perde curajul, ci dă vitejesce pept cu stările acestea triste! Dară de cum va se da învinsă și se aruncă în desperare, atunci intrăgă viața casnică trebuie neapărat, să se strivască: bețivul trage după sine în perire și pe soție-sa și pe pruncii săi. — Dară am greși, dacă am supune, că beția e respingătoare intru manifestările sale numai atunci, când pustiesce viața casnică a unui lucrătorii; ea e tot așa de respingătoare și atunci, când spurcă o casă, în care ar fi, să locuască o cultură și civilizație mai înaltă. Necumpătul e a bună samă tot așa de

vrednie de dispreț, indeletnicescă-se cu vinars ori cu alte beuturi, și nici o poziție socială nu are îndreptățirea de a nesocoti regulile legii morale creștinesci și de a face privilegiul de ale sale din conveniri de acelea, cari se împodobesc cu numele de conveniri sociale, dar în urma urmelor nu sînt alta de cât conveniri de beție. Ori dără beția e, numai la lucrătorii isvorul miseriei casnice și a decădînței economice? Nu este ea un ast fel de isvor și la ômenii de alte condiții? Ori pe unde stăpânește patima beției, pretutindena descompune și strivesce ea toate raporturile, și ce e încă și mai trist, urmările nu se mărginesc numai la bețiv și la cercul mai restrîns al familiei lui, ci se respândesc de parte preste societatea omenească.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

„Revista economică“, organ pentru societăți finanțare și comerciale, Anul II., Nr. 3. cu următorii sumar: Banca austro-ungară. — Teoria asigurărilor asupra vieții, de I. Lăpădatu. — Pactul austro-ungar: Situațiunea tesaurului public din 1868—1869. — Jurisdicțiune: Prescripțiunea depozitelor spre fructificare; Dreptul de a domicilia cambia; Legitimarea posesorului cambial; Condițiunile de asigurare; Hotăriri ale tribunalului suprem administrativ. — Afaceri de dare: Timbrarea costurilor; Ștergerea timbrului de inserțiunii și călindare. — Agricultură: Situațiunea agricolă; Prelegeri economice în Seliște; „Renunțarea economică în Orăștie“; Seminte gratuite. — Comerț: Escomptarea pretensiunilor de condică; Din raportul pe 1898 al camerei comerciale și industriale din Arad; Raportele camerelor comerciale. — Comunicațiune: Nout calculare de timp la căile ferate; Taxa telegramelor expres; Flotilele comerciale ale lumii în 1899; Venitele căilor ferate române în anul 1899; Industrie: Birou regnicolar pentru mijlocirea de lucru pe sama lucrătorilor industriali; Întreprinderi industriale nout în 1899. — Revista finanțară. — Cronică. — Literatură. — Trageri la sorți. — Bursa de efecte din Viena. — Bursa de efecte din Bucăresci. — Bursa de mărfuri din Budapesta. — Inserțiuni.

Revista ilustrată enciclopedică, „Gazeta Săteanului“, Anul XVII., Nr. 2. cu următorii sumar: Ce pot faptele. — „Moldo-România“. — O deprindere rea a orășenilor. — Cail Românesci. — Sfaturi Medicale. — Trecerea Oceanului Atlantic în trei zile. — Conjunctivita granulôsă. — Vieta în regiunile polare. — Cronica Agricolă. — Seiri diferite agricole. — Corespondență din Statele-Unite ale Americii. — Desordinea sufletescă (morală) ce bântue societatea noastră. — Buletin comercial. — Bibliografii. — Miscellanea.

Inserțiuni: Sfinta Cecilia. — Durerea mamei. — Secțiune longitudinală a vaporului Gresham. — Partea dinainte a vasului. — Tăetura vasului. — Orzoaica Hanna-Pédigrée de Moravia. — Ovêsul alb de Ligowo-ameliorat. — Părîngul. — Spic de Părîng. — Sparceta. — Păstare coptă de Sparceta. — Sămînță de Sparceta vedută în față; idem vedută din o parte. — Tăetură transversală a păstărei de Sparceta. — Fleola saŭ Timofica de livadă. — Tortelul saŭ Cuscuta strîngînd o tulpină de Luțernă. — Caricatura zilei: Circ anglo-boer. — Puntea Alexandru al III-lea.

A apărut și se află de vindare la **Tipografia seminarială din Blaj:**

Istoria legii nout de Dr V. Szmigelski, tomul I. Tineretele lui Isus. Isus ca profet, 399 pag. prețul 4 cor. tomul II. Isus ca preot, 320 pag. prețul 3 cor. 40 fil. Și în tomul al doilea apărut acum întălnim același stil plin de frumsetă, aceeași limbă românescă curată, aceeași admirațiune și încântare pentru faptele mărete săvîrșite de Omul-Dumnezeu în ultima săptemână petrecută pe pămînt. Și venitul ce va realiza din cartea acasta autorul îl destinază fondului provincial de salarisare la care dînsul a pus basă.

Recomandăm istoria acasta cu tot dea-dînsul ca pe o scriere necesară și foarte folositoare fie căruî adevărat creștin.

Dr Victor Szmigelski: **Ermenutica biblică**, compusă după Ubaldo Ubaldo, Blaj 1899, pag. 180, prețul 2 cor. Ca și de cele alalte publicații ale sale dl autor destinază și venitul acestei publicații pentru formarea unui fond provincial de salarisare a preoților și învățătorilor. Manualul e destinat pentru facultățile de teologie, dar pôte fi de folos și celor cari se ocupă cu studiul sf. Scripturi.

„Ben Hur“, de Lew. Wallace, tom. I. 539 pag., tom. II. 508 pag., prețul broșurat 1 fl. 45 cr. Blaj. Tipografia seminariului arhidieceșan. 1898.

Sfinta și Dumnezeesca EVANGELIE

a Domnului și Dumnezeului nostru
Isus Christos

revedută după originalul grecesc și acum întăia dată tipărită cu litere stră-bune în zilele preainălțatului Împărat al Austriei și Rege Apostolic al Ungariei Francisc Iosif I. cu binecuvîntarea Preasfințitului nostru Archiepiscop și Mitropolit de Alba Iulia și Făgăraș
Dr Victor Mihályi de Apșa.

Blaj 1900.

De la sfinta Unire 200.

În ce privesce prețul Evangheliei Veneratul Cier îl cunoșce din circularul din 12 Iuliu 1899. Dar fiind că sînt mulți din dieceșele sufragane, cari ar dori să-și procure ediția acasta a Evangheliei și nu scid prețul ei, spunem, că un esemplariu costă: crud 8 fl. 50 cr., broșurat 8 fl. 65 cr., 6r legat în pele roșie, cu cadru aurit pe table, cu cel patru Evangeliști, cu cruce și cu copcie 12 fl. 50 cr. Legătura mai elegantă se compută după calitatea pele și a decorațiunilor, cari se vor dori.

Posta Redacțiunii. Preaon Victor Porușiu, protopop în Oravița în suma de 470 resp. 370 fl. cât costă un bilet de călătorie până la Paris, să înțelege și calea până la Roma, cu întreținerea de 10 zile ș. a. Așteptăm să Vă însinuați cât mai mulți din părțile acelea, și mai ales ne ar plăcea, dacă între cei însinuați s'ar afla căți va țeran chipuși din părțile Oraviței, ca să vadă străinii ce frumose chipuri românesci sînt aci Saluțări frătesci! Dînu Dr Ștefan Erdélyi, Orăștie. Redactorul și scriitorul „Mărtisorului“ mulțumesc pentru frumosele „mărtisore“ trimise. De am avé ocaziune să o facem cât de a dese!

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.